

Tlačové správy 2025

< Do prevencie dávame málo, národný skríningový register je stále nefunkčný

Publikované: 07.02.2025

Bratislava 7. februára 2025 – Prevencia je najúčinnnejším nástrojom pri znižovaní úmrtnosti na onkologické ochorenia, Slovensko ale v tejto oblasti dlhodobo zaostáva. V roku 2021 vstúpila do platnosti legislatíva, ktorá počíta s národným skríningovým registrom. Ten ale nie je stále plne funkčný. Odborníci na Slovensku tak v 21. storočí stále nemajú k dispozícii komplexné dáta, na základe ktorých by nastavovali preventívne skríningové programy či vyhodnocovali ich účinnosť. Na základe kontrolných zistení Najvyšší kontrolný úrad (NKÚ) SR preto navrhuje parlamentnému zdravotníckemu výboru zaviazat' Ministerstvo zdravotníctva (MZ) SR, aby mu predložilo akčný plán využívania skríningového registra, ako aj vybudovania strategického Národného onkologického skríningového centra s jednoznačným legislatívnym ukotvením a kompetenciami.

Kontrolóri sa pozreli z existujúcich preventívnych programov na skríning karcinómu hrubého čreva, ktorého prvá fáza bola spustená ešte v roku 2019. Jeho hlavným cieľom je včasné zachytenie ochorenia v potenciálne vyliečiteľnom štádiu a zníženie úmrtnosti. Napríklad v roku 2023 absolvovalo test na okultné krvácanie v stolici v skupine 50 – 75 rokov 52 % osôb z tejto vekovej kategórie. Od začiatku spustenia programu je pozitívom stúpajúci počet testovaných osôb, na výrazné zníženie úmrtnosti na rakovinu hrubého čreva je ale potrebná účasť na úrovni 65 – 70 % osôb z rizikovej vekovej skupiny. „Pre chýbajúce dáta je u nás nastavovanie štátnej zdravotnej politiky v oblasti prevencie viac na úrovni veštenia, ako faktov. Mnohým úmrtiam by sme vedeli predísť včasným zachytením diagnózy a nastavením pravidiel prevencie, ktoré by vychádzali z komplexných i reálnych údajov,“ zdôraznil predseda kontrolórov Ľubomír Andrassy. „Okrem väčšej aktivity štátu, ktorý by mal motivovať ľudí absolvovať prehliadky, by si každý z nás mal uvedomiť dôležitosť prevencie. Na servisnú prehliadku s autom raz ročne nemáme problém ísť, ale starostlivosť o vlastné zdravie výrazne zanedbávame,“ dodal Ľ. Andrassy. Zároveň upozornil, že včasná diagnóza okrem iného znižuje náklady na liečbu pacienta.

Ministerstvo zdravotníctva by podľa národných kontrolórov malo každoročne vyhodnotiť jednotlivé programy preventívnych prehliadok a porovnať ich počet s počtom novozachytených prípadov karcinómov a výškou nákladov pri včasnom, resp. neskorom zachytení tohto závažného ochorenia.

Prevenciou zdravia sa na Slovensku zaoberá viacero inštitúcií. Na túto agendu dostávajú financie, ktoré sú rozdelené do

rôznych programov. Až v štatistikách za rok 2022 sú ako financie na prevenciu vykazované aj prostriedky pre ambulantný sektor účelovo nasmerované na preventívne lekárske prehliadky. „Z údajov Eurostatu vyplýva, že v rokoch 2017 až 2022 dalo Slovensko na prevenciu v porovnaní s krajinami Vyšehradskej štvorky najmenej, a to v priemere iba 1,21 % z celkových výdavkov na zdravotníctvo. Najvyššia suma bolo vykázaná v roku 2022, a to 173 miliónov eur,“ približuje šéf národných kontrolórov. V primárnej prevencii a osвете zdravého životného štýlu má významné postavenie Úrad verejného zdravotníctva a jeho regionálne pobočky. Tie získali v rokoch 2017 – 2023 na všeobecný program prevencie a ochrany zdravia takmer 382 miliónov eur, pričom v tejto sume sú rozpočtované aj prostriedky na plošnú prevádzku či mzdy zamestnancov bez možnosti vyhodnotiť účel ich použitia na jednotlivé preventívne projekty. Cez ďalší program bolo v kontrolovaných siedmich rokoch určených 940-tisíc eur napríklad na drogovú problematiku a 886-tisíc eur na Národný preventívny program. V súvislosti s narastajúcim počtom onkologických ochorení bol v roku 2018 zriadený Národný onkologický inštitút, ktorý sa má venovať aj prevencii a skriningu. Za sledované obdobie získal 3 mil. eur na akčné plány národného onkologického programu.

Dôležitým prvkom v oblasti prevencie sú aj zdravotné poisťovne, ktoré v rokoch 2017 až 2023 zaplatili za preventívne prehliadky dospelých u všeobecných lekárov viac ako 120 miliónov eur. Rozsah a úhrada závisela od veku poistenca a pohybovala sa v rozpätí od 25 do 75 eur. Počet preventívnych prehliadok má v ostatných rokoch rastúcu tendenciu, mierny pokles bol len v roku 2020, a to aj z dôvodu pandémie spôsobenej ochorením COVID-19. V roku 2023 absolvoval preventívnu prehliadku u všeobecného lekára pre dospelých každý tretí občan, ktorý na to mal v danom roku nárok. Cieľom zadefinovaným v strategických dokumentoch štátu je, aby v roku 2030 absolvovalo prevenciu u všeobecného lekára aspoň 60 % dospelých. Na Slovensku sú dôležitou súčasťou prevencie a osvetu aj mimovládne organizácie. V roku 2023 rezort zdravotníctva nepostupoval v súlade s akčnými plánmi a nezabezpečil celú sumu na ich aktivity v oblasti osvetu skriningu onkologických ochorení. Podporu aktívneho zapojenia tretieho sektora možno považovať za účelne a efektívne vynaložené prostriedky na prevenciu, vďaka ktorej vieme predchádzať vážnym zdravotným problémom občanov, ktoré majú zásadný dopad na štátny rozpočet aj verejné zdroje v zdravotníctve.

[Správa o výsledku kontroly \(.pdf, 428 kB\) Prevencia a podpora zdravia](#)

Našli ste na stránke chybu?

[Správca Obsahu \(NKÚ SR\)](#)

[Technický prevádzkovateľ \(NKÚ SR\)](#)

[Zákon o NKÚ \(https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1993/39/vyhlasene_znenie.html\)](https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1993/39/vyhlasene_znenie.html)

[Ochrana osobných údajov \(/ochrana-osobnych-udajov\)](#)

[Podanie Podnetu \(/podavanie-staznosti-podnetov-a-nych-podani\)](#)

[Podanie staznosti \(/staznost\)](#)

[Cookies \(/vyhlaseenie-o-cookies\)](#)

[Kontakty \(/kontakt-pre-verejnos%C5%A5\)](#)

[Mapa stránky \(/mapa-stranky\)](#)

[RSS Aktuality \(/sk/web/nku/aktuality/-/journal/rss/33855/66340\)](#)

[RSS Kontroly \(/sk/web/nku/aktuality/-/journal/rss/33855/1300577?refererPlid=59\)](#)

[Vyhlásenie o prístupnosti \(/vyhl%C3%A1senie-o-pr%C3%ADstupnosti\)](#)

Vytvorené v súlade s [Jednotným dizajn manuálom](#)

[elektronických služieb. \(https://idsk.gov.sk/\)](#)

Prevádzkovateľom služby je Najvyšší kontrolný úrad SR.

